

sagrada en les amonestacions nupcials («les publicades»): «tots dos, naturals i *vesins* d'aquesta paròquia» (1953); és cert que també ho vaig sentir per la vall de Sòller en la boca de pàgesos ben senzills: «i es *vesins* què farem?», que tanmateix encara era en qüestions municipals (cf. *veinat* adj. en sentit locatiu); «—es torrent és *dax vèzins*. —? —Ets amos de cada banda» Sòller (1953), i encara aquí hi ha caràcter de dret civil o administració.

A les Illes menors té també usos semblants a aquests: «acudien molts *vesins* a fer la vella a una casa determinada --- per fer gales ---», veg. cita men. a iv, 269b15; però en aquestes ha sobreexigit ja d'aquells límits, com a mer adj. i subst. de proximitat: «Ses Bareres de Dalt i de Baix són dues masies *vèzins*» Migjorn Gran: «Sant Jaume ès *vèzi* de s'ametllerar de Binidónis» Mercadal (1964); «Can T. J. i Can B. de Na Vidala són cases *vèzins*» Sta. Eulàlia del Riu (1963); i àdhuc en la frase proverbial «qui té mal *vèzi*, té mal vespre i mal matí» Eiv. (BDLC xi, 27). En les *Cobles Div.* de Turmeda no hi ha raó sòlida per no considerar-lo forma poètica aprovençalada (no mallorquinisme).

Però és interessant veure reaparèixer aquesta anòmala variant en el nostre NO. (on certament no és castellanisme ni arag., com ja ho mostra la -z- sonora): allà s'estén des de la Vall de Bof a la d'Arán, a Llitera i Tamarit i àdhuc la Ca. de Tremp (*lex bezins*, Rivert, 1957), però ja no al Pall. Sobirà. També allà ho sento sobretot en termes legal-administratius: «A Taüll hi havia 200 *bezins*» en el sentit de 200 focs o cases habitades, Taüll 1953; «Ca del *bezín*», nom d'una de les masies de l'aspra vall de Girbeta (Montsec, dr. de la Ribagorçana); però hi ha hagut també algun desbordament, en la part més NO. i en el llenguatge arcaic preservat per la toponímia: «El Collet de Pe-Jan. —? —É *bezi* a l'Olzinar de Blasi» Areny (1957). Els Clots de *Malavesina*, són la part més formidable de l'Alta vall de Caldes, en els accessos superiors al Gran Besiberri (1953 ---).

DERIV.: *Veinar* v. «Aquelles mans que jamés perdonaren / han ja romput lo fil tenint la vida / --- e lo meu cors, ans que la vida fine, / sobre lo seu abraçat vull que juga; / ferf-ls Amor de no curable plaga, / separà-ls Mort: dret és qu'ella-ls *vehine*; / lo jorn del Juy, quan pendrem carn e ossos; / se troben junts, al llevar, nostres cossos», Ausiàs (*Cant de Mort* xcii, 25b); intr., 1443 *AlcM*, 1514, *DAG*. *Veinat* 'que ha pres veinatge en un lloc', 1463: «provehien en haver --- virtualles dels *vehinats* de aqueixa vila», *CoDo*. *ACA* xxii, 97; *aveinar-se* [Belv.]; *aveinament* [id.].

Veinat 'veinatge' [Llull: ¹ «*vehinat* de hom ergullós és presós», *Prov. d. R.*, 365; 1472, *JnEsteve*]: «convindava lo *vehinat* a sopar»; «tot lo *vehinat*: vicinia omnia» [c. 1460]: «per mal *veinat* / e sobres-dan, / que totes fan / a tot *vehi*, / hi provehí / Calixte papa / ---», «Foren sentits / per los veïns / --- / veren lo cors, / stes e jahent, / un tant calent / mas ja finat; / per bon *veinat* / volent sentir / e inquirir / sa malaltia / ---», *JRoig* (*Spill*, 9854, 1566); «*vehinat*: vici-

nia, affinitas», *Busa-N.*, *DTO*. L'ús més viu avui dia és en el sentit de 'redol de cases, a pagès, llogaret sense entitat administrativa ni eclesiàstica' [1560]: «mas apellat Mas Boxader, ço és lo casal de dit mas, *ròneg* i desabitat, situat en el *veynat* de dellà» Capbreu de Tregurà (Pascual i Amigó, monografia de Vilallonga de Ter, n.º 1370); general en cat. or., occid. i ross., si bé estrany al mall. i val. (anotat pertot, 1931 ---, en país rústic, també com a quasi sinònim de barriada petita *Bna*. c. 1915 ---), en cat. central i quasi pertot pron. *bèinat*, *beinat* (com ja en *JRoig*), fins i tot a part de les valls pirinenques (àdhuc *bèinat* *dè* Llonset, als Masos, Conflent, 1960), però en aquestes es troba en gran part encara amb pron. trisillàbica: *bèinat* Tavascan de Cardós, 1934, l'Albera i St. Joan la Cella (1959).

A Mall., partint de l'ús adj., passà a usurpar el valor de *veí*, sens dubte perquè tendint aquest a canviar-se en *veï* (tal com *reina* > *reina*, *homeü* > *homei*, *bàina* > *beina*, *deia* > *deja* etc.) es produïa en país ieista una homonímia intolerable amb *vey(l)* 'd'edat': a les Illes Menors, i en algun altre punt', l'homonímia és palliada estenen, com hem vist, el radi fraseològic de la variant *vesí* i deixant desueta l'altra; mentre que a Mallorca, fora dels casos en què s'admetia *vesí*, s'hagué de recórrer a *veinat*.

Veinat amb tots els usos de *veí*; adj.: «Refereix Mestre Nason [Ovidi] --- / que en aquella gran ciutat / --- / vivian dos fadrinetxos - en dues cases *veynades* ---», *GROca* Seguí, c. 1780-90; *P. i Tisbe* (*JMBover*, *Bibl.*, 275.2.5, més cita a *MILOCA*); «el teatre representa --- una carretera amb pilans, / y un camp *veinat* que conté clots de figuera», *PdAPenyà* (*IdOr* i, 3); «plena de gent, qui ha acudit de les possessions y figuerals *veinats*», *JnRosselló* (*Manyoc*, 108). Subst. 'persona que viu a prop': «Es *veinats* senten aquells crits, hi acudeixen ---», *Rond.* d'AMAlcover (*BDLC* xv, 150); pastors de llana de Manacor (*BDLC* vii, 174). *Tal lloc és veinat de tal altre, aquests homes són veinats*, Sòller, 1953. I en fi adv.: «es carrit passava *veinat* de can Ribera» Inca 1963. Cf., encara Spitzer, *LexikK*, 143. *Veinadim*, -adum.

Veinatge [1273]: *CostTort.*: «sagrament de v.»: i, rúbr. iv, § 12=Ol., p. 37; «quan volrà jurar lo *veynatge* ---», ib. (*DAG*). Per al recte ús de *veinatge* i *veinat*, i la necessitat d'evitar els grossers castellanismes *vesindari*, -dat etc., *LleuresC*, 63, 64, i *DAG*. i *AlcM*. *Veinadejar*. *Veinança* [Llull]. *Veiner* [fembra -era, S. xv, *DAG*]. *Veïnès*. I els cultismes *vicinitat* o *veinetat*.

Veinal adjectiu [Labèrnia 1840], però ja usat en els Ss. XIII i XIV i ross. *vesinal* S. xv, segons cites d'*AlcM*: «el camí *veinal*: és el que va de poble a poble, del raval al poble, o del poble al camí ral o la carretera ---», *CostManc.* ii, 78, § 244; en cast., *vecinal* no es registra fins al S. XIX, mentre que en oc. *vezinal* és ja medieval adj., i «communauté» s. f.; i en gascò *bediáy* ha esdevingut el nom de la jova o treball comunal (aran., «corvéé», *Dupleich*, *Dict. St. Gaudens*); fr. *vicinal* cultisme. *Benveinat*. *Circumvei*: «e lo mateix dia, per lo després-dinar, los *circumveïns* de la ciutat, de